

Biblioteca de Catalunya
Secció de Manuscrits

Fons Pierre Deffontaines
Presentació

Barcelona
2008

Cerca automàtica

Per a la cerca de paraules concretes cal obrir la finestra de consulta. Cliqueu els binocles o els desplegable "edit" més "search", formuleu la petició i apareixerà una llista amb els diferents punts del document satisfactoris, que al clicar un per un recuperarà el text en el document.

1. IDENTIFICACIÓ

LOCALITZACIÓ

CAT. Barcelona, Biblioteca de Catalunya

TÍTOL

Fons de Pierre Defontaines

DATES

1914-1978.

VOLUM I SUPORT

120 caps de documentació textual, que ocupen 15 metres, documentació fotogràfica que ocupa ca. 8 metres, i 18 caps de dibuixos

2. CONTEXT

NOTÍCIA BIOGRÀFICA

Pierre Deffontaines (1894-1978), geògraf, fou fundador i director de l'Institut de géographie de la Universitat catòlica de Lille (1924-1939), de la càtedra de geografia de la Universitat de Sao Paulo (1934) i de la de geografia humana de Rio de Janeiro (1936), així com de l'Institut de géographie de la Université de Laval (Québec). Entre 1939 i 1963 fou director de l'Institut Francès de Barcelona, lloc des del qual promogué la relació amb els intel·lectuals i artistes catalans amb la cultura francesa a través d'estades a l'estranger. Les seves inquietuds socials el dugueren a jugar un paper important en l'ajuda a dissidents i presoners francesos a Espanya durant la segona guerra mundial; la seva actitud comportà que el règim de Vichy el cessés en el càrrec el 1942, que li fou però renovat abans del final de la guerra.

La seva dedicació a l'Institut no el feu abandonar la seva tasca com a geògraf, tant des d'una vessant universitària com de divulgació, que es materialitzà en nombroses publicacions i conferències, fruit en part del treball de camp realitzat a Catalunya i a les diverses missions que efectuà a Sudamèrica, Canada, Noruega o Israel.

Home de profundes creences religioses, s'implicà fortament des de la seva joventut en els "Equipes Sociales", moviment fundat per Robert Garric inspirat en el catolicisme social; a Barcelona fundà l'associació "Auxilia" destinada a l'ajuda a les persones discapacitades.

HISTÒRIA ARXIVÍSTICA I INGRÉS

A la mort de Pierre Deffontaines el 1978, la seva documentació fou dividida entre els seus fills (Marie Odile, Cécile, Jean-Pierre, et Noel), que a mitjans dels anys 90 decidiren tornar a reunir-ne el gruix per tal de lliurar-la a una institució on pogués ser accessible als investigadors. El conjunt de la documentació fou donada el 1998 a la Biblioteca de Catalunya .

3. CONTINGUT I ESTRUCTURA

ABAST I CONTINGUT

Es tracta d'un fons privat, de tipus personal, que recull documentació generada i rebuda per Pierre Deffontaines pels seus familiars. Inclou documentació personal, correspondència –amb una molt extensa correspondència familiar-, originals de textos de Pierre Deffontaines, material de treball, retalls de premsa, fotografies, dibuixos i textos d'altres autors conservats per Deffontaines.

El fons és particularment interessant per a l'estudi de la persona i de l'obra de Pierre Deffontaines, de la investigació geogràfica durant el segle XX, així com de les activitats de l'Institut Francès de Barcelona en el període de la postguerra espanyola.

SISTEMA D'ORGANITZACIÓ

La documentació havia estat organitzada en vida de Deffontaines en carpetes numerades, però en ser dividida aquesta ordenació es va desfer. En arribar a la BC la documentació es va dividir segons la tipologia documental: la documentació textual va ingressar a la Secció de Manuscrits, mentre que el dibuixos i el material fotogràfic ingressaven a la Unitat gràfica.

La documentació textual va ser descrita parcialment segons l'ordre de les carpetes originals; a partir d'aquesta descripció, es va fer evident que era necessària una reordenació del fons que en facilités la consulta, que està en procés. Els materials s'han reordenat segons el següent quadre

1. DOCUMENTACIÓ PERSONAL I FAMILIAR
2. DOCUMENTACIÓ SOBRE ACTIVITATS RELACIONADES AMB EL CATOLICISME SOCIAL
3. DOCUMENTACIÓ PROFESSIONAL
4. OBRA CIENTÍFICA
5. MATERIAL DE TREBALL
6. HOMENATGES I TEXTOS SOBRE PIERRE DEFFONTAINES
7. OBRES D'AMICS I COL·LABORADORS

La documentació fotogràfica (que compren plaques de vidre, negatius, positius en paper i diapositives, així com un primer inventari de les diapositives i un fitxer de personatges i institucions) s'ha ordenat successivament per tipologies, per zones geogràfiques i per dates, i es troba igualment en procés de descripció. Els dibuixos estaven ordenats per zones geogràfiques en carpetes, i han estat descrits seguint aquest ordre.

4. CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

ACCÉS

Consulta a la sala de Reserva; documentació textual i material fotogràfic en procés de descripció, contacteu amb els bibliotecaris.

REPRODUCCIÓ

Està subjecta a les normes generals de reproducció de documentació de la BC. Cal tenir en compte, la normativa de propietat intel·lectual i, en cada cas, les condicions de conservació

LLENGUA I ESCRITURA

Documentació escrita majoritàriament en francès, part de la documentació en català i en castellà

CARACTERÍSTIQUES FÍSiques

El conjunt de la documentació, en general, es troba en bon estat de conservació; part del material de treball té traces d'humitat

INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

Inventari dels dibuixos realitzat per Anna Nicolau, descripció del fons per Anna Gudayol.

5. DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

FONS I DOCUMENTS RELACIONATS

El fons d'August Viatte, geògraf i cunyat de Deffontaines, es conserva als Archives du Jura (Suïssa); la documentació sobre l'Institut Francès es conserva a l'arxiu administratiu de l'Institut.

BIBLIOGRAFIA

P. Monbeig, "Les géographes français et l'Amérique latine", *La géographie française au milieu du XXe siècle*, Paris, 1957, p. 249-256

J. Sermet, "Les géographes français et l'Europe", *La géographie française au milieu du XXe siècle*, Paris, 1957, 197-210

La Catalogne vue par un géographe : hommage à Pierre Deffontaines. Barcelona, 1960

J. Vilà Valentí, "Sur l'oeuvre en Catalogne de Pierre Deffontaines (1894-1978)", *Revue géographique des Pyrénées et du Sud Ouest*, (1978), p. 527-533

P. Migliorini, "Pierre Deffontaines" *Bollettino della società geografica italiana* 1978, p. 401-406

« Hommage a Pierre Deffontaines » *Acta géographica* (1979), p. 3-24

« Hommage a Pierre Deffontaines » *Cahiers de géographie du Québec* (1978), p. 437-444

Fons Pierre Deffontaines. Presentació

L.-E. Hamelin, C. Hamelin, "Les carrières canadiennes de Raoul Blanchard et Pierre Deffontaines" *Cahiers de géographie de Québec* (1986), 137-150

M.D. Garcia Ramon, J. Nogué i Font, A. Albet i Mas, *La practica de la geografia en España: 1940-1990*, Vilassar de mar: Oikos-Tau. 1992 (Estudios geográficos)

Els Artistes del Cercle Maillol : Homenatge a Pierre Deffontaines (1894-1978), Arnau Puig [catàleg d'exposició]. Barcelona : Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura : Institut Français : Fundació Picasso-Raventós : l'Ajuntament : Fundació Caixa de Catalunya, 1994

Pascal Torres, *Le Cercle Maillol: Les avantgardes barcelonines i l'Institut Francés de Barcelona sota el franquisme - Les avant-gardes barcelonaises et l'Institut Français de Barcelone durant le franquisme*, Barcelona: Parsifal, 1994.

V. Berdoulay, « La formation de l'école française de géographie (1870-1914), Paris: CTHS, 1995

N. Broc, "Les géographes français en Espagne (1920-1950)", *Annales de géographie* (1997), p. 355-372

Claire Delfosse, « Biographie et bibliographie de Pierre Deffontaines (1894-1978) », *Cybergeo: european journal of geography = revue Européenne de géographie*
<http://www.cybergeo.eu/index1796.html>

Claire Delfosse, « Le rôle des institutions culturelles et des missions à l'étranger dans la circulation des idées géographiques : l'exemple de la carrière de Pierre Deffontaines (1894-1978) » *Finistera*33 (1998), p. 147-158

Miquel Alsina. *El Cercle Manuel de Falla de Barcelona (1947-c. 1957): l'obra musical i el seu context*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 2007 (Emili Pujol, 4)